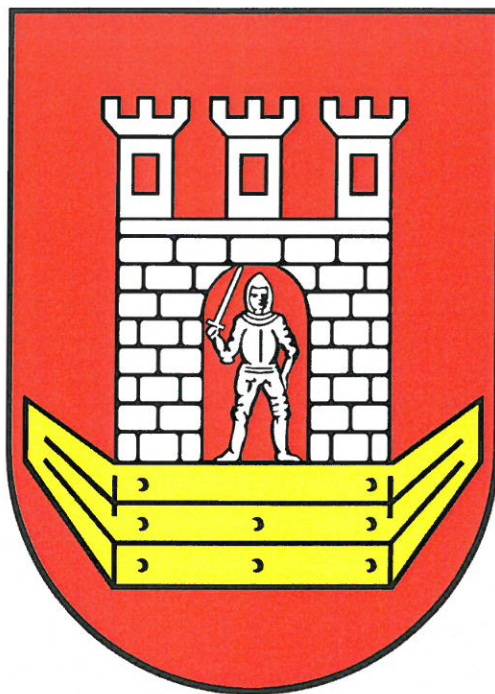

Miasto i Gmina Swarzędz

PODSUMOWANIE
przebiegu strategicznej oceny oddziaływania
na środowisko dla Projektu
„Programu Ochrony Środowiska
dla Miasta i Gminy Swarzędz
na lata 2015-2019
z perspektywą na lata 2020-2024”

Swarzędz, 2015 rok

WSTĘP

Obowiązek wykonania programu ochrony środowiska wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.).

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.). Zgodnie z art. 3 pkt 14 tejże ustawy strategiczna ocena oddziaływania na środowisko to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmujące w szczególności:

- a) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- b) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- c) uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- d) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Stosownie do zapisów art. 55 ust. 3 ww. ustawy do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 2) opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58,
- 3) zgłoszone uwagi i wnioski,
- 4) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA

Przebieg strategicznej oceny oddziaływania polegał na uzgodnieniu zakresu „Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Swarzędz na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2020-2024” z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu oraz uzyskaniu od ww. organów opinii. Dokumentacja została również poddana konsultacjom społecznym.

Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) wystąpiono do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i do Wielkopolskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu o określenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Programu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu w piśmie z dnia 10 grudnia 2014 r., znak: WOO-III.411.482.2014.AM.2 (załącznik nr 1) uzgodnił zakres Prognozy, stwierdzając, że powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) uszczegóławiając co powinna określać, oceniać, przedstawiać.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie w piśmie z dnia 25 listopada 2014 r., znak: DN-NS.9012.1481.2014 (załącznik nr 2) stwierdzając, że Prognoza powinna być opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy.

Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko

Po otrzymaniu w/w uzgodnień przystąpiono do opracowania projektu Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Swarzędz na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2020-2024.

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania Programu na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi. W Prognozie skupiono się na obecnym stanie środowiska w gminie, wykorzystując dane z raportów Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i innych dostępnych źródeł. W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ ujętych w Programie zadań na poszczególne elementy środowiska w tym na obszar Natura 2000, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne oraz na zdrowie ludzi. Przedstawiono również skutki braku realizacji Programu.

Uzyskanie wymaganych opinii

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Swarzędz na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2020-2024” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko” zgodnie z art. 57 ust. 2 oraz art. 58 ust. 2 w/w ustawy, celem zaopiniowania został przekazany do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem nr WOO-III.410.164.2015.JM.2 z dnia 27 kwietnia 2015 r. (załącznik nr 3) wydał opinię wraz z uwagami do projektu Programu i Prognozy.

Przedłożone dokumenty zostały również pozytywnie i bez zastrzeżeń zaopiniowane przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu pismem nr DN-NS.9012.521.2015. z dnia 22 kwietnia 2015 r. (załącznik nr 4), który stwierdził, że realizacja przyjętych założeń oraz zaplanowanych działań nie powinna spowodować negatywnego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi.

Ponadto Projekt Programu ochrony środowiska, w celu dopełnienia obowiązku wynikającego z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.) został przekazany do zaopiniowania przez organ wykonawczy Powiatu Poznańskiego. Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Swarzędz na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2020-2024 został zaopiniowany uchwałą nr 234/2015 Zarządu Powiatu Poznańskiego z dnia 14 kwietnia 2015 r. (załącznik nr 5).

Zapewnienie udziału społeczeństwa

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Swarzędz na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2020-2024” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Swarzędz na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2020-2024” zostały poddane konsultacjom społecznym. Burmistrz Miasta i Gminy Swarzędz wyznaczył 21-dniowy termin na zapoznanie się z dokumentami i możliwością składania uwag i wniosków w dniach 25 marca – 15 kwietnia 2015 r.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z PRZEBIEGU POSTĘPOWANIA W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

W Prognozie zaproponowano następujące sposoby zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na cele ochrony pomników przyrody: ochrona przed przypadkowym zniszczeniem poprzez nadzór, pozostawienie wokół pomnika strefy nieużytkowanej, wykonywanie niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych, umieszczenie informacji o pomniku w bazie danych i na mapach.

W Prognozie poprawiono niespójności oraz zaproponowano następujące rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na różnorodność biologiczną, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu Programu: przenoszenie zagrożonych siedlisk i tworzenie nowych, zabezpieczanie budowy przed wtargnięciem zwierząt, tworzenie nowych szlaków migracji zwierząt, tworzenie nowych nasadzeń zwabiających zwierzęta.

W Prognozie uwzględniono:

Spośród siedlisk wymienionych w Załączniku I do Dyrektywy Siedliskowej UE na obszarze Natura 2000 Dolina Cybiny występuje aż 12, z czego przynajmniej 4 należy do bardzo dobrze wykształconych. Zajmują one dość duże powierzchnie i wykazują dużą zmienność w poszczególnych miejscach występowania wzdłuż doliny.

Przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Cybiny PLH300038 są m.in.

Siedliska:

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton*;

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*);

6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*);

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*);

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*, olsy źródłowe);

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*);

Gatunki zwierząt:

1188 Kumak nizinny (*Bombina orientalis*);

1166 Traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*);

1134 Różanka (*Rhodaena sericea* Marus);

1337 Bóbr europejski (*Castor fiber*);

1355 Wydra europejska (*Lutra lutra*);

Przeprowadzona analiza wykazała, że realizacja niektórych zadań budowlanych wyznaczonych w Programie może spowodować wystąpienie negatywnych oddziaływań w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych o kodach: 3150, 6210, 6510 i 91E0. Uznaje się, że oddziaływania te nie będą znaczące. Pozostałe siedliska i populacje zwierząt nie są

zagrożone i zostają zachowane. Realizacja Programu nie powinna mieć negatywnego wpływu na chronione gatunki roślin rosnące na terenie SOO „Dolina Cybiny”. Opisane w Programie oddziaływania będą miały charakter miejscowy i nie powinny wywierać ujemnego wpływu na przyrodę.

Biorąc pod uwagę lokalizację i charakter planowanych działań wynikających z Programu, stwierdza się, że ich realizacja nie będzie wywierać wpływu na zachowanie struktur i procesów ekologicznych niezbędnych dla trwałości i prawidłowego funkcjonowania siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 „Dolina Cybiny”.

Dalszy rozwój sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, dalsza poprawa stanu wód Jeziora Swarzędzkiego i Jeziora Uzarzewskiego oraz wód rzeki Głównej i Cybiny wpłyną na polepszenie się jakości wód powierzchniowych i podziemnych w objętej ochroną dolinie Cybiny. Rozwiązania te nie powinny wpływać na bilans wodny w dorzeczu Cybiny. Potencjalnie występujące oddziaływania związane z pracami budowlanymi będą miały charakter miejscowy i nie powinny wywierać ujemnego wpływu na przyrodę obszaru Natura 2000. Działania związane z poprawą wód jezior i rzek zgodne są z zaleceniami Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Cybiny PLH300038.

Chronione na obszarze Natura 2000 „Dolina Cybiny” zwierzęta stanowią gatunki związane ze środowiskiem wodnym i siedliskami doliny rzecznej, które stanowią ich miejsce bytowania. Tego typu siedliska nie występują na terenach przeznaczonych pod zabudowę, czyli w miejscach inwestycji budowlanych takich jak drogi, sieć wod-kan, co oznacza, że tereny te nie stanowią potencjalnej przestrzeni życiowej dla chronionych gatunków. Obecnie są to tereny antropogenicznie przekształcone, zagospodarowane w postaci użytków rolnych. Nie są zatem miejscem, gdzie w sposób swobodny mogą się rozwijać siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000.

Potencjalne zagrożenia wiążą się z intensyfikacją ruchu pieszego i rowerowego w dolinie, który może być następstwem zwiększenia ilości mieszkańców w sąsiedztwie terenów zielonych. Zwiększona presja na tereny dolinne może skutkować wydeptywaniem roślinności oraz niepożądanymi zjawiskami takimi jak palenie ognisk czy porzucanie odpadów. Istotne dla ograniczenia skutków jest poziom świadomości ekologicznej mieszkańców. Skala takich zjawisk nie powinna powodować nieodwracalnych zmian w środowisku przyrodniczym, a więc zniszczenia siedlisk i miejsc występowania zwierząt.

Część działań ujętych w Programie będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu na zmiany klimatu. Działanie obejmujące modernizację dróg, obok ogólnej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym (które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

Zgłoszone uwagi i wnioski

W wyznaczonym 21-dniowym terminie konsultacji społecznych umożliwiających zapoznanie się z dokumentami (Projektu i Prognozy) i możliwością składania uwag i wniosków wpłynęły następujące uwagi i wnioski:

1) Zapisanie w projekcie potrzeby budowy ekranów akustycznych na odcinku ulicy Poznańskiej w ciągu drogi krajowej nr 92.

Odpowiedź:

GDDKiA nie planuje budowy ekranów akustycznych wzdłuż powyższego odcinka drogi. Zaznacza jednak, że ekrany w tym przypadku mogą zostać postawione na podstawie wydanej decyzji administracyjnej. W przypadku zgłaszanych skarg przy najbliższej modernizacji drogi, istnieje możliwość wykonania tzw. cichej nawierzchni, która obniża poziom hałasu o 3-5 dB.

Zgodnie z art. 135 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, jeżeli z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaganej przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, albo z analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem trasy komunikacyjnej tworzy się obszar ograniczonego użytkowania. Właściciele budynków, które zostaną wpisane w obszar ograniczonego użytkowania, mają możliwość ubiegania się o odszkodowanie związane z utratą wartości nieruchomości lub na realizację modernizacji akustycznej budynku.

Przy decyzji o postawieniu ekranów akustycznych należy również pamiętać, że stanowią one nie tylko ochronę przed nadmiernym hałasem, ale również barierę w komunikacji z przyległymi działkami, ograniczają możliwości skutecznego nasłonecznienia budynków i przewietrzenia ich otoczenia oraz zdecydowanie pogarszają walory krajobrazowe.

2) Zapisanie w projekcie potrzeby budowy ekranów akustycznych wzdłuż torów kolejowych na trasie Poznań – Warszawa, począwszy od stacji kolejowej do wysokości Skansenu Pszczelarskiego po stronie Obwodnicy Śródmieścia.

Odpowiedź:

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrum Realizacji Inwestycji Region Zachodni nie prowadzi i nie planuje projektów inwestycyjnych polegających na budowie ekranów akustycznych na powyższym odcinku trasy kolejowej.

Wyniki postępowania transgranicznego oddziaływania na środowisko

Realizacja przedsięwzięć zaproponowanych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Swarzędz na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2020-2024 nie przyczynia się do możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko. Planowane zadania z uwagi na ich rodzaj, skalę i charakter oraz usytuowanie nie wymagają przeprowadzenia postępowania, o którym jest mowa w Dziale VI ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.).

Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Podstawę oceny efektywności wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Swarzędz na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2020-2024 będzie stanowił wynik prowadzonego monitoringu. Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania założeń zawartych w ww. dokumencie, które następnie przedstawiane zostaną radzie gminy. Monitoring Programu opiera się na zestawie mierników w ujęciu ilościowym i jakościowym. Po

przedstawieniu raportu radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu.

Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Swarzędz na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2020-2024 ma zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Biorąc pod uwagę użyteczność działań odnoszącą się do uwarunkowań strategicznych, ekonomicznych, środowiskowych oraz stopnia zaawansowania już rozpoczętych działań o znaczeniu priorytetowym planowane działania mają charakter optymalny dla realizacji ustalonej wizji rozwoju gminy. Zaproponowane zadania uwzględniają kompetencje Gminy jak również innych jednostek, które realizują działania na tym terenie. W Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Swarzędz na lata 2015-2019 z perspektywą na lata 2020-2024 działania priorytetowe uwzględniają m.in.: modernizację systemów grzewczych i eliminację niskiej emisji, kontynuację wymiany taboru komunikacji miejskiej, promowanie energii odnawialnej, dalszy rozwój sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie gminy Swarzędz, bieżące utrzymanie i konserwacja melioracji podstawowej i szczegółowej, ograniczanie masy odpadów przekazanych do składowania oraz uzyskanie odpowiednich poziomów recyklingu, prowadzenie monitoringu na składowisku odpadów komunalnych w Rabowicach i Swarzędzu, likwidację azbestu, poprawę stanu technicznego dróg, utrzymanie i rozwijanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej w gminie, ochronę gleb i kopalin oraz szeroko rozumianą edukację ekologiczną mieszkańców.

Proponowanie rozwiązań alternatywnych dla takich działań nie ma zatem uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, dokumenty te mają charakter strategiczny, na wysokim stopniu ogólności, w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych.

W przypadku wszystkich przedsięwzięć, rozwiązania alternatywne, winny być przeanalizowane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.).

BURMISTRZ
Miasta i Gminy Swarzędz

Marian Szkudlarek